

РЕЦЕНЗИЯ

От: *професор д-р Иван Петров Палигоров,*
научна специалност Икономика и управление,
Лесотехническият университет

Относно: конкурс за академичната длъжност **професор** по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност Икономика и управление (Стратегически бизнес мениджмънт), обявен в ДВ бр.4/12.01.2024 г., за нуждите на катедра „Индустириален бизнес“, Бизнес факултет на УНСС.

1. Информация за конкурса

Конкурсът е обявен за нуждите на катедра „Индустириален бизнес“, Бизнес факултет на УНСС, съгласно Решение на АС № 6/13.12.2023 г. Участвам в състава на научното жури по конкурса съгласно Заповед № 628/11.03.2024 г. на Ректора на УНСС.

2. Информация за кандидатите в конкурса

По обявения конкурс депозирани документи за участие има един кандидат – доцент д-р Радко Асенов Радев, от катедра „Индустириален бизнес“ на Бизнес факултета на УНСС.

Доц. д-р Радко Асенов Радев завършва висше образование по специалността „Прогнозиране и планиране на икономически системи“, ОКС „Магистър“ през 2000 г. в УНСС. През периода 2007-2010 г. разработва и защитава дисертация в УНСС и получава ОНС „Доктор“ по професионално направление 3.8.Икономика, научна специалност Икономика и управление (по отрасли).

През периода 2001-2015 г. е последователно асистент, старши и главен асистент в Бизнес факултета на УНСС. През периода 2011-2016 г. е хоноруван главен асистент в КИА/ВУСИ, Пловдив, а през периода 2015-2018 г. е хоноруван доцент в ТУ София.

От 2015 г. е доцент в катедра „Индустириален бизнес“, на Бизнес факултета на УНСС. От 2020 г. е директор на УЦ „Алумни УНСС“, а от 2018 г. е зам.-декан по учебната дейност на Бизнес факултета на УНСС.

3. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

От текста на протокол № 7/03.11.2023 г. от заседанието на Съвета по хабилитация на УНСС е видно, че кандидатът по конкурса за заемане на академичната длъжност „професор“ в УНСС – доц. д-р Радко Асенов Радев, съответства на количествените и качествените изисквания, приети от АС на УНСС.

3.1. Изпълнение на количествените изисквания

В изпълнение на задължителните изисквания на чл.29 от ЗРАСРБ кандидатът по конкурса е доктор по Икономика и управление от 2010 г. и заема академичната длъжност „доцент“ повече от 2 академични години. Представил е за участие в конкурса публикуван монографичен труд, както и публикации в специализирани научни издания, които не повтарят представените за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ и за заемане на академичната длъжност „доцент“.

Представената количествена карта свидетелства за това, че кандидатът изпълнява както минималния праг въведен от националните изисквания (групи А, Б, В, Г, Д и Е) от 550 точки, доц. Радко Радев събира 1 269 точки. Кандидатът изпълнява и допълнителните изисквания за УНСС съгласно ЗРАСРБ (чл. 2б, ал. 5) и Правилника за приложението му (чл. 1а, ал. 2-3), като при изискван минимален брой точки 520, кандидатът представя 1 326. Така общият брой точки, представени от кандидата възлиза 2 595 при изискване за длъжността „професор“ от 1 070 точки.

В обобщение кандидатът по конкурса за академичната длъжност „професор“ изпълнява задължителните изисквания, както и допълнителните количествени изисквания на УНСС.

3.2. Изпълнение на качествените изисквания

От представената карта е видно, че кандидатът по конкурса за академичната длъжност „професор“ в УНСС съответства по съвкупност на качествените изисквания, приети от АС на УНСС.

Той е утвърден изследовател с приноси в националното развитие на знанието. Участва в подготовката и разработването на нови учебни програми на български и английски език. Развива активна консултанска и управленска дейност извън УНСС. Бил е член на научни журита за придобиване на академични длъжности „главен асистент“ и „доцент“, както и за защиты за придобиване на ОНС „Доктор“.

Участва като член на научния и на организационния комитет на международната научна конференция „Управление и устойчиво развитие“.

Доц. д-р Радко Радев има своя принос в утвърждаване на образователните традиции и академичния дух. В отношенията си с колегите (преподаватели и служители), както и със студентите е етичен и толерантен. Привърженик е на свободното изразяване на мнения, приема с благодарност препоръки, мнения и критични бележки от страна на колегите си. Той е и със съществен принос за утвърждаване на доброто име на УНСС, за утвърждаване и развитие на добрите управленски практики, академичните традиции и дух в университета.

4. Оценка на учебно-преподавателската дейност

От представените документи е видно, че доц. д-р Радко Асенов Радев е утвърден преподавател от кариерата. Той е университетски преподавател с двама и три годишен опит, титуляр по дисциплини, които попадат в обхвата на специалността на конкурса „Икономика и управление“. Такива са дисциплините в ОКС „бакалавър“: „Бизнес стратегии“, „Бизнес планиране“ и „Стратегически мениджмънт“ (водени на български и английски), „Маркетингово планиране“, „Икономика на предприятието“ (преподавана във всички специалности в УНСС). В ОКС „магистър“ той е титуляр по дисциплините „Бизнес стратегии и политики“, „Стратегическо лидерство“. „Анализ на бизнес средата“. Разработил е учебни програми за докторанти по научна специалност „Икономика и управление“ по дисциплината „Стратегически мениджмънт“ и „Актуални проблеми в икономика на предприятието“. Бил е хоноруван преподавател в

ТУ-София и ВУСИ - Пловдив. Осъществил е две преподавателски мобилности по ЕРАЗЪМ + и една допълнителна във връзка с проект „Икономическо образование в България 2030“.

Може да се оцени категорично, че кандидатът по конкурса има натрупан достатъчно преподавателски опит, има висока степен на подготвеност, както и съответната академична компетентност за заемане на академичната длъжност „професор“ по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност “Икономика и управление“ (стратегически бизнес мениджмънт), за нуждите на катедра „Индуриален бизнес“ на Бизнес факултета на УНСС.

5. Обща характеристика на представените научни трудове

5.1. Основни направления в изследователската дейност

Представената научна продукция от кандидата по конкурса доц. д-р Радко Асенов Радев включва 32 научни публикации, които са разпределени както следва:

- хабилитационен труд и участие в две монографии със самостоятелни глави;
- студии и статии – общо 16, от които 2 статии и 1 студия, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в Scopus;
- доклади от конференции – общо 13;

Кандидатът участва в конкурса и с три университетски учебника – 1 самостоятелен и два в съавторство.

Представените от доц. Радко Радев публикации попадат в обхватна на стратегическия бизнес мениджмънт като комплексен процес. Основните тематични направления в изследователската дейност на кандидата в конкурса могат да се систематизират в следните групи:

- Бизнес планирането като функция на стратегическия мениджмънт (Публикации Б1, Г.7.11., Г.7.13. , Г.7. 14. (1) , Г.7.14. (2) , Г.7.15. (2) , Г.7.21.(8) , Г.7.23.(10), Г.7.24.(11)).
- Бизнес стратегии и стратегически бизнес мениджмънт ((Публикации: Б1, В.6.2., Г.6.1., Г.7.8., Г.8.1, Г.7.9., Г.7.12., Г.7.16.(3), Г.7.17.(4), Г.7.23.(11), Г.7. 24.(11) , Г.7.25.(12), Г.7.26, Е.7.1., Е.20.3).
- Активен подход на управление на приходите. (Публикации: Б.1., Г.6.1., Г.6.2. Е.20.3., 7.23.(10)).
- Икономически (индуриални) зони в България (Публикации: Б.1., Г.6.1., Г.6.2. Е.20.3., 7.23.(10)).
- Стратегически анализ на аутсорсинг сектора (Публикации: Г.7.2., Г.7.3., Г.7.4., Г.7.5., Г.7.19.(6), Г7.20.(7)).
- Мотивираност на студентите за учене през целия живот (Публикации: Г.7.4., Г.7.5.)

Представените научни трудове са придружени с доклади за проверка на евентуално плагиатство с лицензирания софтуер StrikePlagiarism.com. Проверката е извършена при съблюдаване на „Правилата на УНСС за електронна проверка на оригиналността на академично творчество“, които са одобрени от АС на УНСС и са в сила от 26.07.2021 г. Резултатите от нея дават основание да се заключи, че представените публикации са лично дело на кандидата по конкурса доц. д-р Радко Радев.

Обединяващи характеристики на публикациите на доц. Радев са поставянето на ясни цели; задаването и прилагането на изчистена методологическа рамка; всестран-

ното обхващане на теоретичните основи на изследваните явления; прецизното използване на терминологията и понятийния апарат.

5.2. Обобщение на получените научни и/или научно-приложни резултати

Получените резултати от представените научните изследвания могат да се обобщят в няколко области, по-важните от които са:

- **В областта на бизнес планирането в индустриалните фирми в България:**

- Извежда се и се аргументира значението на бизнес планирането като вътрешно присъща функция на стратегическия мениджмънт;

- Синтезирани са четири основни перспективи на бизнес планирането, които включват неговото едновременно възприемане като формализиран процес, опознавателен процес, класификационна перспектива на бизнес планирането и чрез интегриране на предприемачески модел на поведение, с централно място на маркетинга и иновациите като основни предприемачески функции;

- Обосновава се тезата, че бизнес планирането следва да интегрира в себе си ползите на формализираните школи на стратегическата мисъл и предприемаческия модел на поведение, с извеждане на ключовото място на приходите като основна променлива;

- **В областта на бизнес стратегиите и стратегическия бизнес мениджмънт:**

- На база на изследване на еволюционното развитие на възприемането на бизнес стратегиите от гледна точка на различните школи на стратегическо управление, се доказва тяхното централно място в стратегическия бизнес мениджмънт;

- Представени си три подхода на възприемане на бизнес стратегиите и тяхната интерпретация, с особено внимание на преминаване от настоящо към желано бъдещо състояние;

- Доказва се значението на формиране на способности за динамично адаптиране и осъществяване на стратегически промени в условията на VUCA среда;

- Извеждат се различните еволюционни модели на стратегическия мениджмънт, включително най-предпочитаният днес за търсене на съвършенство, който поставя в центъра на стратегическия мениджмънт формирането на градивни споделени ценности, чрез които се усъвършенстват непрекъснато вътрешните процеси, в отговор на влиянието на външната среда;

- **В областта на активния подход при управлението на приходите:**

- Обоснова се централното място на приходите, като основен обект на внимание в стратегическия бизнес мениджмънт. Доразвиват се в теоретичен план четирите възможни варианта на развитие, на база възможните продуктово-пазарни стратегии за растеж и на приходите при отчитане на запазването или промяната на конкурентния подход и важността на различните видове иновации;

- **В областта на индустриалните зони в България:**

- Обогащено е разбирането на проблематиката свързана със значението на икономическите зони, тяхното значение за развитието на икономиката и районите. Допълват се и се обогатяват теоретичните постановки и методологичните основи на глобалния индекс на конкурентоспособност на икономиката;

- **В областта на мотивацията на студентите за учене през целия живот:**

- Обогащена е теорията посветена на ученето през целия живот. Синтезирана е теоретична рамка, включваща извеждане на основните характеристики на концепцията за учене през целия живот, като се прави препратка към начина, по който тя се отнася

до студентските години от живота на човека. Определено е мястото на мотивацията в педагогическата психология; представена е теория, свързваща индивида с мотивацията за учене; извежда се понятието академична мотивация. Това е основа за очертаване на насоките за промяна на бизнес модела на университетите.

5.3. Преценка на монографиите

В материалите по конкурса е представен един самостоятелен хабилитационен труд, публикуван през 2023 г. и 2 колективни монографични издания, публикувани в периода 2020-2022 г., от ИК УНСС, по съответната процедура на издателството. В тези монографични издания са обобщени резултатите от научни изследвания, финансирани от НИД на УНСС, като проектите и отчетите са рецензирани по процедурата на УНСС.

Самостоятелното монографично издание е посветено на икономиката и управлението, в частност на бизнес планирането като вътрешно присъща част на стратегическия мениджмънт. Монографията обогатява и доразвива три взаимосвързани области (бизнес планиране, стратегически мениджмънт и бизнес стратегии), които са свързани с преподаваните в научната специалност икономика и управление дисциплини. Извеждат се традиционните и съвременните характеристики на индустриалния бизнес като особен обект на управление. Обосновава се централното място на интегрираното и балансирано бизнес планиране като ключова функция на стратегическия мениджмънт, която се инфилтрира във всички фази на стратегическия мениджмънт; на значението на стратегическото предприемачество и значението на приходите като основна управляема резултативна и факторна променлива. Изведени са характеристиките на бизнес планирането и стратегическия мениджмънт като холистичен процес, като се представят теоретичните постановки, характеризиращи бизнес планирането като изследователска и практическа област. Разгледаните във връзка с това въпроси дават възможност за разкриване нови научни изследователските полета в областите на бизнес планирането, бизнес стратегиите и стратегическия бизнес мениджмънт.

Колективните монографии са посветени на мотивирането на студентите за учене през целия живот и на добрите практики във франчайзинга. В тези монографии са участвали и колеги от катедрата и Юридическия факултет на УНСС, а въпросите в тях са развити много задълбочено и компетентно, което е достатъчно основание да се даде една висока оценка за тяхното ниво.

5.4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Приемам заявените от кандидата приноси съдържащи се в представените за участие в конкурса трудове, като си позволявам да ги обединя по следния начин:

- **В областта на бизнес планирането в индустриалните фирми в България:**

1. Извежда се и се аргументира значението на бизнес планирането като иманентна функция на стратегическия мениджмънт, която прониква във всички негови фази – при определянето на стратегическа позиция, вземането на решения и тяхното изпълнение; при осъществяването на гъвкавост и адаптивност и извършването на стратегическа трансформация, така че да се отговоря на непрекъснатите предизвикателства на динамично променящата се външна среда. (Публикации Б1, Г.7.10. Г.7.11. Г.7. 14. (1) Г.7.15. (2) Г.7.21.(8) Г.7.23.(10))

2. Синтезират се четири основни перспективи, които включват неговото едновременно възприемане като формализиран процес, опознавателен процес, класификационна перспектива на бизнес планирането и чрез интегриране на

предприемачески модел на поведение и централно място на маркетинга и иновациите като основни предприемачески функции. (Публикации: Б1, Г.7.10. Г.7.11. Г.7. 14. (1) Г.7.15. (2) Г.7.21.(8) Г.7.23.(10))

3. Обосновава се тезата, че бизнес планирането следва да обединява в себе си ползите на формализираните школи на стратегическата мисъл и предприемаческия модел на поведение, с централно място на приходите като основна променлива. По този начин бизнес планирането способства за формирането на устойчиви и динамични конкурентни предимства на бизнес, като същевременно се търсят непрекъснато и се оползотворяват нови възможности; минимизират негативните ефекти на влияние на заплахите, които външната среда обуславя. (Публикации: Б1, Г.7.21.(8) Г.7.23.(10))

- **В областта на бизнес стратегиите и стратегическия бизнес мениджмънт**

1. На база на изследване на еволюционното развитие на възприемането на бизнес стратегиите от гледна точка на различните школи на стратегическата мисъл, се доказва тяхното централно място в стратегическия бизнес мениджмънт. Извежда се разбирането за интегрирането на предимствата на стратегическия мениджмънт (ориентиран към създаването на конкурентни предимства) и на предприемаческия модел на поведение (ориентиран към търсене на нови възможности), като се обосновава значението на стратегическо предприемачество, стратегическата промяна, и стратегическото лидерство. (Публикации: Б1, Е.20.3.)

2. Представени си три подхода на възприемане на бизнес стратегиите и тяхната интерпретация. Първият подход е класификационният, който позволява да се извърши класификация на различните видове стратегии, които разкриват различните аспекти на комплексната бизнес стратегията. Вторият, разкрива подходите на формулиране на бизнес стратегиите и тяхното изпълнение от гледна точка на различните школи на стратегическата мисъл. Третият е най-комплексният и поставя централното място на бизнес стратегията в комплексния процес на стратегическия бизнес мениджмънт, като подчертава трансмисионната им роля за преминаване от настоящо към желано бъдещо състояние. (Публикации: Е.20.3., Г.7.13., Г.7.13.)

3. Доказва се значението на формиране на способности за динамично адаптиране и осъществяване на стратегически промени в условията на VUCA среда, чрез пет основни характеристики на бизнеса, които трябва да се осигурят чрез стратегическия бизнес мениджмънт: пъргавост (agility), адаптивност (adaptability), способност за възстановяване (resilience), устойчивост (sustainability), стиковане/съответствие (alignment) на елементите на бизнес модела и организационния дизайн. (Публикации: Б.1., Е.20.3., Г.6.1. В.6.2., Г.7. 24.(11))

4. Извеждат се различните еволюционни модели на стратегическия мениджмънт: линеен (административен), адаптивен (основан не на предприемаческата и лидерската школи), интерпретативен (съчетаващ предимствата на предходните два), изразителният (отчитащ интересите на различните групи интереси) и моделът на търсене на съвършенство, който поставя в центъра на стратегическия мениджмънт формирането на градивни споделени ценности, чрез които се усъвършенстват непрекъснато вътрешните процеси и се предприемат навременни действия в отговор на влиянието на външната среда. (Публикации: Б.1., Е.20.3.)

- **В областта на активния подход при управлението на приходите:**

1. Обоснова се централното място на приходите, като основна величина, като се извършва теоретичен синтез на разглеждането им от гледна точка на счетоводството,

икономикса и финансовия мениджмънт. Аргументира се значението на активния подход на управление на приходите в контекста на стратегическия бизнес мениджмънт и присъщите му класически концепции. (Публикации: Б.1., Г.6.1., Г.6.2. Е.20.3., 7.23.(10))

2. Доразвиват се в теоретичен план четирите възможни варианта на развитие, на база възможните опции за продуктово-пазарните стратегии за растеж и на приходите при отчитане на възможността за запазване или промяна на конкурентния подход и важността на различните видове иновации. (Публикации: Б.1., Г.6.1., Г.6.2. Е.20.3., 7.23.(10))

- **В областта на индустриалните зони в България**

1. Обогащено е разбирането на проблематиката свързана със значението на икономическите зони, тяхното значение за развитието на икономиката и районите, в които са позиционирани, чрез осигуряване на възможности за привличане на инвеститори от по-висок клас. (Публикация: Г.8.1)

2. Допълват се и се обогатяват теоретичните постановки и методологичните основи на глобалния индекс на конкурентоспособност на икономиката, в основата на който лежи Диаманта на Майкъл Портър, но съобразен с особеностите на икономическите зони. Обосновават се възможности за развитие на икономическите зони, на база създаването на конкурентоспособни условия, които да създават по-благоприятни условия за бизнес, в сравнение с националната икономика. (Публикация: Г.8.1)

3. Обосновава се значението на стратегическото предприемачество за развитието на икономическите зони, като се извежда основните групи интереси, имащи интерес от това да се аргументира значението на ролята на различните типове предприемачество (бизнес, социално, политическо, академично) и стратегическия мениджмънт за всяка една група поотделно и съвкупно за икономическа зона като цяло. (Публикация: Г.8.1)

- **В областта на мотивацията на студентите за учене през целия живот :**

1. Обогащена е теорията посветена на ученето през целия живот. Синтезирана е теоретична рамка, включваща извеждане на основните характеристики на концепцията за учене през целия живот, като се прави препратка към начина, по който тя се отнася до студентските години от живота на човек. Обосновано е развитието на концепцията, като се извеждат основни теории, обособяват се основните групи участващи в процеса, тяхната роля и мястото на университетите като обучаващи организации на студентите. Направена е класификация на формите и методите, чрез които се реализира концепцията за учене през целия живот в студентските години в живота на човек. (Публикации: Г. 4.1., Г.7.18.(5))

2. Определено е мястото на мотивацията в педагогическата психология; представена е влиятелна теория, свързваща индивида с мотивацията за учене; извежда се понятието за академична мотивация; проследява се развитието на мотивацията на студентите за учене през целия живот, като теоретична постановка, която е в основата на разработване на методика за провеждане на емпирично изследване. Това е добра основа за очертаване на насоките за промяна на бизнес модела на университетите, като се промени подхода на добавяне на стойност за студентите, работодателите и обществото като цяло чрез въвеждането на практика на концепцията за учене през целия живот. (Публикации: Г. 4.1., Г.7.18.(5)).

5.5. Приноси в областта на образованието

- Съдържанието на учебника „Бизнес стратегии“ допълва, доразвива и обогатява тематични направления, заложи в учебните програми по дисциплините „Бизнес стратегии“ и „Стратегически мениджмънт в бизнес организациите“. (Е.20.3.)
 - ✓ Съдържанието на учебника отразява съвременното равнище на знания за бизнес стратегиите, стратегическия бизнес мениджмънт, дигитализация на бизнеса и постигане на устойчиво развитие.
 - ✓ Представени са и са доразвити и обогатени основни методически подходи и методи за: анализ на VUCA средата; формиране на устойчиви конкурентни предимства и за тяхната оценка чрез VRINO методиката.
 - ✓ Темата за бизнес стратегиите и стратегическия бизнес мениджмънт са осъвременени и актуализирани с най-новите тенденции в тази област, които са обусловени от Индустрия 4.0 и протичащата паралелно-последователно с нея Индустрия 5.0. Чрез изведените цялостни модели на Индустрия 4.0. и индустрия 5.0. се преосмисля обхвата и съдържанието на стратегическия бизнес мениджмънт и на бизнес стратегиите в частност.
- Инициентирана е и е осъществена цялостната организация по написването на учебниците по „Икономика на предприятието“ и „Икономика на предприятието“ за дистанционна форма на обучение, които се изучават от студентите от всички икономически специалности в УНСС. (Е.20.1 Е.20.2.)

В заключение следва да се обобщи, че представената научна продукция съдържа безспорни научни, научно-приложни и образователни приноси, които са лично дело на кандидата.

6. Критични бележки и препоръки

Оценката на представената по конкурса научна продукция позволява да се отбележи стриктното придържане към изискванията за прецизност и задълбоченост, за преследване на пълнота в изследването на научната тематика, поради което съществени пропуски не могат да се посочат.

Като критична бележка би могло да се посочи наличието на незначителни тематични повторения в някои публикации, посветени на бизнес планирането.

Основните акценти в продукцията на кандидата са два – от една страна, подготовка на монографични издания, учебници и учебни помагала и от друга, публикуване на доклади в научни конференции и научни статии за популяризиране на научните достижения. Това създава усещане за по-голяма широта на преподавателските, научните и изследователските интереси в областта на стратегическия бизнес мениджмънт и по-конкретно в бизнес планирането.

Резултатите от изследванията на автора позволяват обясненията да са по-разбираеми, без да пострада висотата на научния стил. От друга страна, резултатите са достатъчни като обем, за да позволят някои препоръки да бъдат по-категорични.

Посочените критични бележки не намаляват качеството на представената научна продукция. По-скоро следва да се приемат като препоръки за бъдещата дейност на кандидата.

7. Заключение

Оценявайки по съвкупност представената научна продукция определено считам, че кандидатът по конкурса доц. д-р Радко Асенов Радев е в пълно съответствие с изискванията за заемане на академичната длъжност „професор“: притежава ОНС „Доктор“; от повече от 2 години е доцент; представил е повече от необходимия минимум публикувани монографични трудове, както и други публикации в специализирани научни издания, с безспорни научни, научно-приложни и учебно-методични приноси, които не повтарят тези за придобиване на ОНС „Доктор“ и на академичната длъжност „Доцент“.

Предлагам на членовете на научното жури да предложим на ФС на Бизнес факултета доц. д-р Радко Асенов Радев да бъде избран за заемане на академичната длъжност „професор“ по научна област 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Икономика и управление (стратегически бизнес мениджмънт)“, обявен в ДВ бр.4/12.01.2024 г., за нуждите на катедра „Индустриален бизнес“ към Бизнес факултета на УНСС.

София, 09.04.2024 г.

Рецензент:

проф. д-р Иван Палигоров

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

REVIEW

Reviewer: *prof. Ivan Petrov Paligorov, PhD*
Scientific specialty Economics and management
Professor in Professional field 3.7. Administration and management
at University of forestry, Sofia

Concerning: submitted documents for a competition for an academic job position "Professor" in scientific specialty 3.8. Economics (Strategic Business Management), professional field 3.7. Administration and management announced in SG No. 4/12.01.2024, for the needs of the "Industrial Business" Department, Business Faculty of the UNSS.at UNWE

1. Information about the competition

The competition has been announced for the needs of the "Industrial Business" Department, Business Faculty of UNWE, according to Decision of the AC No. 6/13.12.2023. I participate in the composition of the scientific jury for the competition according to Order No. 628/11.03.2024 of Rector of UNWE.

2. Information about the candidates in the competition

According to the announced competition, one candidate has submitted documents for participation - associate professor Dr. Radko Asenov Radev, from the Department of "Industrial Business" of the Business Faculty of UNSS. Prof. Dr. Radko Asenov Radev graduated from higher education in the specialty "Forecasting and planning of economic systems", OCS "Master" in 2000 at UNWE.

During the period 2007-2010, he developed and defended a dissertation at UNWE and received the ONS "Doctor" in professional field 3.8. Economics, scientific specialty Economics and Management (by industry).

During the period 2001-2015, he was successively assistant, senior and chief assistant at the Business Faculty of UNWE. In the period 2011-2016, he was a part-time assistant professor at KIA/VUSI, Plovdiv, and in the period 2015-2018, he was a part-time associate professor at TU Sofia.

Since 2015, he has been an associate professor in the "Industrial Business" department of the UNWE Business Faculty. Since 2020, he has been the director of the "UNWE Alumni" University Center, and since 2018, he has been the deputy dean for academic activities of the UNWE Business Faculty.

3. Fulfillment of the requirements for occupying the academic position

From the text of the protocol No. 7/03.11.2023 from the meeting of the Habilitation Council of the UNWE, it is clear that the candidate for the competition for the academic position of "professor" at the UNWE - Associate Professor Dr. Radko Asenov Radev, corresponds to the quantitative and qualitative requirements adopted by the AC of the UNWE.

3.1. Fulfillment of quantitative requirements

In fulfillment of the mandatory requirements of Art. 29 of the LASDRB, the candidate for the competition has a PhD in Economics and Management since 2010 and has held the academic position of "associate professor" for more than 2 academic years. He submitted for participation in the competition a published monographic work, as well as publications in specialized scientific publications, which do not repeat those submitted for the acquisition of the educational and scientific degree "doctor" and for holding the academic position "associate professor".

The presented quantitative map testifies to the fact that the candidate fulfills the minimum threshold introduced by the national requirements (groups A, B, C, D, D and E) of 550 points, Assoc.Prof. Radko Radev collects 1,269 points. The candidate also fulfills the additional requirements for the UNWE according to the LASDRB (art. 2b, para. 5) and the Regulations for its application (art. 1a, paras. 2-3), and with the required minimum number of points of 520, the candidate submits 1,326. Thus, the total number of points presented by the candidate amounts to 2,595 against a requirement for the position of "professor" of 1,070 points.

In summary, the candidate for the competition for the academic position "professor" fulfills the mandatory requirements, as well as the additional quantitative requirements of the UNWE.

3.2. Fulfillment of quality requirements

From the presented map, it is clear that the candidate for the competition for the academic position of "professor" at UNWE corresponds to the totality of the quality requirements accepted by the AC of UNWE.

He is an established researcher with contributions to the national development of knowledge. Participates in the preparation and development of new curricula in Bulgarian and English. Develops active consulting and management activities outside the UNWE. He was a member of scientific juries for the acquisition of the academic positions of "principal assistant" and "associate professor", as well as for defenses for the acquisition of the ONS "Doctor".

Participated as a member of the scientific and organizational committee of the international scientific conference "Management and Sustainable Development".

Assoc. Prof. Dr. Radko Radev has contributed to the strengthening of educational traditions and the academic spirit. He is ethical and tolerant in his relations with colleagues (teachers and employees), as well as with students. He is a supporter of the free expression of opinions, gratefully accepts recommendations, opinions and critical comments from his colleagues. He also made a significant contribution to the establishment of the good name of UNWE, to the establishment and development of good management practices, academic traditions and spirit in the university.

4. Evaluation of teaching and learning activity

It is clear from the submitted documents that Assoc. Prof. Dr. Radko Asenov Radev is a confirmed career teacher. He is a university lecturer with twenty-three years of experience, a holder of disciplines that fall within the scope of the specialty of the "Economics and Management" competition. These are the disciplines in the "Bachelor" Degree: "Business Strategies", "Business Planning" and "Strategic Management" (taught in Bulgarian and English), "Marketing Planning", "Enterprise Economics" (taught in all specialties at UNWE). In the "Master" Degree he is the holder of the disciplines "Business strategies and policies", "Strategic leadership". "Analysis of the Business Environment". He has developed curricula for doctoral students in the scientific specialty "Economics and Management" in the discipline "Strategic Management" and "Current Problems in Enterprise Economics". He was a part-time teacher at TU-Sofia and VUSI - Plovdiv. He has carried out two teaching mobilities under ERASMUS + and additional one in connection with the "Economic Education in Bulgaria 2030" project.

It can be categorically assessed that the candidate for the competition has accumulated sufficient teaching experience, has a high degree of preparation, as well as the corresponding academic competence for occupying the academic position of "professor" in professional direction 3.8. Economics, scientific specialty "Economics and Management" (strategic business management), for the needs of the Department of "Industrial Business" of the Business Faculty of UNWE.

5. General characteristics of the presented scientific works

5.1. Main directions in the research activity

The presented scientific production by the candidate for the competition, Assoc. Dr. Radko Asenov Radev, includes 32 scientific publications, which are distributed as follows:

- habilitation work and participation in two monographs with independent chapters;
- studies and articles - a total of 16, of which 2 articles and 1 study, published in scientific publications, referenced and indexed in Scopus;
- conference reports – 13 in total.

The candidate participated in the competition with three university textbooks - 1 independent and two co-authored.

The publications presented by Assoc.Prof. Radko Radev fall within the scope of strategic business management as a complex process. The main thematic directions in the research activity of the candidate in the competition can be systematized in the following groups:

- Business planning as a function of strategic management (Publications B1, D.7.11., D.7.13., D.7. 14. (1), D.7.14. (2), D.7.15. (2), D. 7.21.(8), D.7.23.(10), D.7.24.(11)).
- Business strategies and strategic business management ((Publications: B1, C.6.2., D.6.1., D.7.8., D.8.1, D.7.9., D.7.12., D.7.16.(3), D.7.17.(4), D.7.23.(11), D.7.24.(11), D.7.25.(12), D.7.26, E.7.1., E.20.3).
- Active approach to revenue management. (Publications: B.1., D.6.1., D.6.2. E.20.3., 7.23.(10)).
- Economic (industrial) zones in Bulgaria (Publications: B.1., D.6.1., D.6.2. E.20.3., 7.23.(10)).
- Strategic analysis of the outsourcing sector (Publications: D.7.2., D.7.3., D.7.4., D.7.5., D.7.19.(6), D7.20.(7)).
- Students' motivation for lifelong learning (Publications: D.7.4., D.7.5.)

Submitted research papers are accompanied by plagiarism check reports using the StrikePlagiarism.com licensed software. The check was carried out in compliance with the "Rules of the UNWE for electronic verification of the originality of academic work", which were approved by the AC of the UNWE and are in force from 26.07.2021. Its results give reason to conclude that the presented publications are the personal work of the candidate for the competition, Assoc. Prof. Dr. Radko Radev. Unifying characteristics of Assoc. Prof. Radev's publications are the setting of clear goals; setting and applying a clear methodological framework; comprehensive coverage of the theoretical foundations of the studied phenomena; the precise use of terminology and conceptual apparatus.

5.2. Summary of the obtained scientific and/or scientific-applied results

The results obtained from the presented scientific studies can be summarized in several areas, the most important of which are:

• In the field of business planning in industrial companies in Bulgaria:

- The importance of business planning as an intrinsic function of strategic management is brought out and argued;
- Four main perspectives of business planning are synthesized, which include its simultaneous perception as a formalized process, a cognitive process, a classification perspective of business planning and by integrating an entrepreneurial model of behavior, with a central place of marketing and innovation as basic entrepreneurial functions;
- The thesis is substantiated that business planning should integrate the benefits of formalized schools of strategic thought and the entrepreneurial model of behavior, highlighting the key place of income as the main variable;

• In the field of business strategies and strategic business management:

- Based on a study of the evolutionary development of the perception of business strategies from the point of view of the different schools of strategic management, their central place in strategic business management is proven;
- Three approaches to the perception of business strategies and their interpretation are presented, with particular attention to the transition from the present to a desired future state;
- The importance of forming capabilities for dynamic adaptation and implementation of strategic changes in the conditions of a VUCA environment is proven;

- The various evolutionary models of strategic management are brought out, including the most preferred today for the search for perfection, which places at the center of strategic management the formation of constructive shared values, through which internal processes are continuously improved, in response to the influence of the external environment;

• **In the field of active approach to revenue management:**

- The centrality of revenue, as the main object of attention in strategic business management, was justified. The four possible variants of development are further developed in a theoretical plan, based on possible product-market strategies for growth and revenue, taking into account the preservation or change of the competitive approach and the importance of different types of innovation;

• **In the field of industrial zones in Bulgaria:**

The understanding of the issues related to the importance of economic zones, their importance for the development of the economy and the regions has been enriched. The theoretical statements and methodological foundations of the global index of competitiveness of the economy are supplemented and enriched;

• **In the area of student motivation for lifelong learning:**

The theory dedicated to lifelong learning has been enriched. A theoretical framework is synthesized, including deriving the main features of the concept of lifelong learning, with reference to how it relates to the student years of a person's life. It is definitely the place of motivation in educational psychology; a theory connecting the individual with the motivation for learning is presented; the concept of academic motivation is derived. This is a basis for outlining the guidelines for changing the business model of universities.

5.3. Evaluation of monographs

In the competition materials, one independent habilitation thesis, published in 2023, and 2 collective monographic editions, published in the period 2020-2022, by Publishing Center of UNWE, according to the relevant publishing procedure, are presented. These monographic editions summarize the results of scientific research funded by the NID of the UNWE, and the projects and reports are peer-reviewed according to the UNWE procedure.

The independent monographic edition is dedicated to economics and management, in particular to business planning as an intrinsic part of strategic management. The monograph enriches and further develops three interrelated areas (business planning, strategic management and business strategies), which are related to the economics and management disciplines taught in the scientific specialty. The traditional and modern characteristics of industrial business as a special object of management are brought out. The central place of integrated and balanced business planning as a key function of strategic management, which infiltrates all phases of strategic management, is justified; of the importance of strategic entrepreneurship and the importance of revenue as the main controllable outcome and factor variable. The characteristics of business planning and strategic management as a holistic process are derived, presenting the theoretical statements characterizing business planning as a research and practical field. The questions examined in this connection give an opportunity to reveal new scientific research fields in the fields of business planning, business strategies and strategic business management.

Collective monographs are devoted to motivating students for lifelong learning and good practices in franchising. Colleagues from the department and the Faculty of Law of the UNWE also participated in these monographs, and the issues in them were developed very thoroughly and competently, which is enough reason to give a high rating for their level.

5.4. Assessment of scientific and scientific-applied contributions

I accept the contributions stated by the candidate contained in the works submitted for participation in the competition, allowing myself to combine them in the following way:

• In the field of business planning in industrial companies in Bulgaria:

1. The importance of business planning as an immanent function of strategic management, which permeates all its phases - in defining a strategic position, making decisions and their implementation, is brought out and argued; in realizing flexibility and adaptability and undertaking strategic transformation so as to respond to the continuous challenges of a dynamically changing external environment. (Publications B1, D.7.10. D.7.11. D.7. 14. (1) D.7.15. (2) D.7.21.(8) D.7.23.(10))

2. Four main perspectives are synthesized, which include its simultaneous perception as a formalized process, a cognitive process, a classification perspective of business planning and by integrating an entrepreneurial model of behavior and the centrality of marketing and innovation as the main entrepreneurial functions. (Publications: B1, D.7.10. D.7.11. D.7. 14. (1) D.7.15. (2) D.7.21.(8) D.7.23.(10))

3. The thesis is substantiated that business planning should combine the benefits of the formalized schools of strategic thought and the entrepreneurial model of behavior, with a central place of income as the main variable. In this way, business planning contributes to the formation of sustainable and dynamic competitive advantages of a business, while continuously seeking and exploiting new opportunities; minimize the negative effects of the influence of the threats that the external environment conditions. (Publications: B1, D.7.21.(8) D.7.23.(10))

• In the field of business strategies and strategic business management

1. Based on a study of the evolutionary development of the perception of business strategies from the point of view of different schools of strategic thought, their central place in strategic business management is proven. An understanding of the integration of the advantages of strategic management (oriented to the creation of competitive advantages) and the entrepreneurial model of behavior (oriented to the search for new opportunities) is brought out, justifying the importance of strategic entrepreneurship, strategic change, and strategic leadership. (Publications: B1, E.20.3.)

2. Three approaches to the perception of business strategies and their interpretation are presented. The first approach is the classification approach, which allows for a classification of the different types of strategies that reveal the different aspects of the complex business strategy. The second reveals the approaches to formulating business strategies and their implementation from the point of view of different schools of strategic thought. The third is the most complex and places the central place of the business strategy in the complex and places the central place of business strategy in the complex process of strategic business management, emphasizing their transmission role for moving from present to desired future state. (Publications: E.20.3., D.7.13., D.7.13.)

3. The importance of forming capabilities for dynamic adaptation and implementation of strategic changes in the conditions of VUCA environment is proven, through five main characteristics of business, which must be ensured through strategic business management: agility, adaptability, resilience, sustainability, alignment of the elements of the business model and organizational design. (Publications: B.1., E.20.3., D.6.1. C.6.2., D.7. 24.(11))

4. The different evolutionary models of strategic management are derived: linear (administrative), adaptive (based not on the entrepreneurial and leadership schools),

interpretive (combining the advantages of the previous two), expressive (taking into account the interests of different interest groups) and the search model excellence, which places at the center of strategic management the formation of constructive shared values, through which internal processes are continuously improved and timely actions are taken in response to the influence of the external environment. (Publications: B.1., E.20.3.)

• In the field of active approach to revenue management:

1. The centrality of income, as the main value, is substantiated by carrying out a theoretical synthesis of its examination from the point of view of accounting, economics and financial management. The importance of the active approach of revenue management in the context of strategic business management and its inherent classical concepts is argued. (Publications: B.1., D.6.1., D.6.2. E.20.3., 7.23.(10))

2. The four possible options for development are further developed in a theoretical plan, based on the possible options for the product-market strategies for growth and revenue, taking into account the possibility of maintaining or changing the competitive approach and the importance of different types of innovation. (Publications: B.1., D.6.1., D.6.2. E.20.3., 7.23.(10))

• In the field of industrial zones in Bulgaria

1. The understanding of the issues related to the importance of economic zones, their importance for the development of the economy and the regions in which they are positioned, has been enriched by providing opportunities for attracting higher class investors. (Publication: D.8.1)

2. The theoretical statements and methodological foundations of the global index of competitiveness of the economy, based on Michael Porter's Diamond, but tailored to the specificities of the economic zones, are supplemented and enriched. Possibilities for the development of economic zones are substantiated, based on the creation of competitive conditions that create more favorable conditions for business, compared to the national economy. (Publication: D.8.1)

3. The importance of strategic entrepreneurship for the development of economic zones is substantiated, bringing out the main interest groups interested in arguing the importance of the role of different types of entrepreneurship (business, social, political, academic) and strategic management for each one group individually and collectively for the economic zone as a whole. (Publication: D.8.1)

• In the field of student motivation for lifelong learning:

1. The theory dedicated to lifelong learning has been enriched. A theoretical framework is synthesized, including deriving the main features of the concept of lifelong learning, with reference to how it relates to the student years of a person's life. The development of the concept is substantiated by deriving basic theories, identifying the main groups involved in the process, their role and the place of universities as student training organizations. A classification is made of the forms and methods by which the concept of lifelong learning is realized in the student years of a person's life. (Publications: D. 4.1., D.7.18.(5))

2. The place of motivation in pedagogical psychology is defined; an influential theory relating the individual to learning motivation is presented; the concept of academic motivation is derived; the development of students' motivation for lifelong learning is followed, as a theoretical formulation, which is the basis for developing a methodology for conducting empirical research. This is a good basis to outline the guidelines for changing the

business model of universities, changing the approach of adding value for students, employers and society as a whole by putting into practice the concept of lifelong learning. (Publications: D. 4.1., D.7.18.(5)).

5.5. Contributions in the field of education

- The content of the textbook "Business Strategies" complements, further develops and enriches the thematic areas laid down in the curricula of the disciplines "Business Strategies" and "Strategic Management in Business Organizations". (E.20.3.)

The content of the textbook reflects the current level of knowledge about business strategies, strategic business management, digitalization of business and achieving sustainable development.

Basic methodological approaches and methods are presented and further developed and enriched for: analysis of the VUCA environment; formation of sustainable competitive advantages and their evaluation through the VRINO methodology.

The topic of business strategies and strategic business management have been updated and updated with the latest trends in this field, which are conditioned by Industry 4.0 and the parallel-sequential Industry 5.0. Through the derived overall models of Industry 4.0. and industry 5.0. the scope and content of strategic business management and business strategies in particular is being rethought.

- The overall organization of the writing of the textbooks on "Economics of the enterprise" and "Economics of the enterprise" for distance learning, which are studied by the students of all economic specialties at UNSS, was initiated and carried out. (E.20.1 E.20.2.)

In conclusion, it should be summarized that the presented scientific production contains indisputable scientific, scientific-applied and educational contributions, which are the personal work of the candidate.

6. Critical notes and recommendations

The evaluation of the scientific production presented at the competition allows to note the strict adherence to the requirements for precision and thoroughness, for the pursuit of completeness in the research of the scientific subject, which is why essential omissions cannot to be specified.

As a critical note, one could indicate the presence of minor thematic repetitions in some publications dedicated to business planning.

The main highlights of the candidate's production are two - on the one hand, preparation of monographic editions, textbooks and teaching aids and on the other hand, publication of reports in scientific conferences and scientific articles to popularize scientific achievements. This creates a sense of a greater breadth of teaching, scientific and research interests in the field of strategic business management and more specifically in business planning.

The results of the author's research allow the explanations to be more comprehensible, without suffering the height of the scientific style. On the other hand, the results are sufficient in volume to allow some recommendations to be more categorical.

The indicated critical remarks do not reduce the quality of the presented scientific production. Rather, they should be taken as recommendations for the applicant's future activities.

7. Conclusion

Evaluating the presented scientific production as a whole, he definitely believes that the candidate for the competition, Assoc. Prof. Dr. Radko Asenov Radev, is in full compliance with the requirements for holding the academic position of "Professor": he holds the PhD; has been an associate professor for more than 2 years; has presented more than the necessary minimum of published monographic works, as well as other publications in specialized scientific publications, with indisputable scientific, scientific-applied and teaching-methodical contributions, which do not repeat those for acquiring the National Academy of Sciences "Doctor " and the academic position "Assoc. Professor".

I propose to the members of the scientific jury to propose to the FS of the Faculty of Business that Assoc. Dr. Radko Asenov Radev be elected to the academic position of "professor" in scientific area 3. Social, economic and legal sciences, professional direction 3.8. Economics, scientific specialty "Economics and Management (Strategic Business Management)", announced in SG No. 4/12.01.2024, for the needs of the "Industrial Business" Department at the Business Faculty of UNWE.

Sofia, 04/09/2024

Reviewer:

Prof. Dr. Ivan Paligorov